

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ**ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ****Ημερομηνία: Τετάρτη 5 Ιανουαρίου 2022**
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες**ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

Α¹. [71.1] Μετά από αυτό οι συνωμότες συγκάλεσαν τον λαό της Κέρκυρας και είπαν ότι τα όσα έγιναν ήσαν για το συμφέρον του νησιού και ότι τώρα πια λίγος ήταν ο φόβος να υποδουλωθούν από τους Αθηναίους. Στο μέλλον θα ήσαν ουδέτεροι και δεν θα δέχονταν κανέναν από τους εμπολέμους. Δεν θα επιτρεπόταν παρά μόνο σε ένα καράβι κάθε φορά να έρχεται και θα θεωρούσαν την παρουσία περισσότερων καραβιών σαν εχθρική πράξη. Αυτά πρότειναν και ανάγκασαν τον λαό να τα δεχτεί. [71.2] Έστειλαν αμέσως πρέσβεις στην Αθήνα για να εξηγήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τα όσα είχαν συμβεί και για να πείσουν όσους Κερκυραίους είχαν καταφύγει εκεί, να μην κινηθούν εχθρικά και τούτο επειδή φοβόνταν αντεπανάσταση.

Β1α. Μετά τη δολοφονία των αρχηγών των δημοκρατικών στην Κέρκυρα, οι ολιγαρχικοί συγκάλεσαν συνέλευση όλων των Κερκυραίων στην εκκλησία του δήμου, με συμβιβαστική και ενωτική διάθεση. Τόνισαν ότι έπρεπε να μείνουν ενωμένοι και μόνο έτσι το νησί τους δε θα υποδουλωνόταν στην Αθήνα. Επεσήμαναν ακόμα την αναγκαιότητα να παραμείνουν ουδέτεροι υπό όρους. Έτσι θα διέλυαν την επιμαχία τους με την Αθήνα, αλλά δε θα αποκόπτονταν εντελώς από την υπερδύναμη της εποχής.

Στο πλαίσιο αυτής της πρόθεσης, τόνισαν ότι ήταν σημαντικό να δέχονται μόνο ένα πλοίο από την κάθε πλευρά και η παρουσία περισσότερων του ενός πλοίου θα έπρεπε να θεωρηθεί εχθρική ενέργεια και να οδηγήσει σε πολεμική κινητοποίηση. Ουσιαστικά η απόφαση αυτή ακυρώνει την αμυντική συμμαχία Αθηναίων- Κερκυραίων. Αν και ο αρχικός σκοπός των ολιγαρχικών ήταν να εγκαταστήσουν την ολιγαρχία στην Κέρκυρα, ωστόσο πρέπει να επισημανθεί

¹ 1 ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΟΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΜΕ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ (Μετάφραση Α. Βλάχου), σελ. 33

ότι η πρότασή τους να απεμπλακεί η Κέρκυρα από τον πόλεμο, μέσω της τήρησης ουδετερότητας, ήταν συνετή.

- B1β.** Η αποστολή πρεσβείας στην Αθήνα είναι ένας διπλωματικός ελιγμός των ολιγαρχικών σε μια ευρύτερη προσπάθεια να προλάβουν τυχόν αντιδράσεις της Αθήνας και των δημοκρατικών Κερκυραίων που είχαν καταφύγει σε αυτήν στο ψήφισμα της ουδετερότητας (*"Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς πρέσβεις περὶ τε τῶν πεπραγμένων"*). Ειδικότερα, η πρεσβεία ήταν επιφορτισμένη με διπλό σκοπό: αφενός να πείσει τους Αθηναίους ότι οι πολιτικές εξελίξεις στο νησί ήταν συμφέρουσες και γι' αυτούς (*"διδάξοντας ὡς ξυνέφερε"*) αφετέρου να διεγείρουν τη φιλοπατρία των δημοκρατικών Κερκυραίων που είχαν καταφύγει στην Αθήνα μετά τη δολοφονία του Πειθία και για να αποφύγουν τη σφαγή από τους ολιγαρχικούς (*"τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας "*), για να μην επιχειρήσουν κάποια νέα απολιτική μεταβολή στο νήσι (*"πείσοντας μὴδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ τις ἐπιστροφή γένηται"*).

Η αντίδραση των Αθηναίων υπήρξε άμεση. Συνέλαβαν τους πρέσβεις και όσους δημοκρατικούς Κερκυραίους συμπαρατάχθηκαν με αυτούς και τους μετέφεραν στην Αίγινα (*"Ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς τε πρέσβεις ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες, καὶ ὅσους ἔπεισαν, κατέθεντο ἐς Αἴγιναν"*). Γενικότερα, στην αρχαιότητα οι πρέσβεις θεωρούνταν πρόσωπα ιερά και απαραβίαστα και γι' αυτό η σύλληψή τους θεωρούνταν καταστρατήγηση του "διεθνούς δικαίου" της εποχής. Όμως, η συγκεκριμένη ενέργεια των Αθηναίων μπορεί να δικαιολογηθεί για διάφορους λόγους. Αρχικά, είχε προηγηθεί η κατάλυση της έννομης τάξης στο νησί, δεδομένου ότι έχει προηγηθεί η δολοφονία 61 δημοκρατικών από τους ολιγαρχικούς. Έπειτα, οι εν λόγω πρέσβεις δεν αντιπροσώπευαν τη νόμιμη κυβέρνηση του νησιού, αφού επιβλήθηκαν πραξικοπηματικά και ως εκ τούτου δεν προστατεύονταν από τους νόμους της ασυλίας. Η δράση των πρέσβεων στο νησί ήταν ολότελα αναίσχυρη, αφού ήθελαν να παρουσιάσουν την απόφαση περί ουδετερότητας ως μια συμφέρουσα απόφαση για την Αθήνα, θέση που είναι εξόφθαλμα παράλογη για την Αθήνα, που ήθελε να έχει επιρροή στην Κέρκυρα. Δεν αποκλείεται και οι Αθηναίοι να θορυβήθηκαν με την δράση των πρέσβεων στον τόπο τους, αφού άρχισαν να προκαλούν τη φιλοπατρία των δημοκρατικών Κερκυραίων, που είχαν φυγαδεύσει και εν γένει να τους επηρεάζουν. Σε κάθε περίπτωση οι αιχμάλωτοι Κερκυραίοι στα χέρια των Αθηναίων αποτελούν μέσο ισχυροποίησής τους για πιθανή διαπραγμάτευση με τους ολιγαρχικούς στο μέλλον.

- B1γ.** Στο κείμενο Α, οι συνωμότες ολιγαρχικοί, μετά από τη αναταραχή που προκλήθηκε στην Κέρκυρα, λόγω της δολοφονίας του Πειθία, συγκάλεσαν

συνέλευση του λαού της Κέρκυρας και πρότειναν για το συμφέρον του νησιού να κρατήσουν ουδέτερη στάση απέναντι στους εμπόλεμους και να δέχονται μόνο ένα πλοίο από τον καθένα, θεωρώντας ως εχθρική πράξη την παρουσία περισσότερων караβιών (*Δράσαντες δὲ τοῦτο καὶ ζυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἴη καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾶ νηὶ ἡσυχάζοντας, τὸ δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι*). Εδώ είναι εμφανής και αξιοπρόσεκτη η προσπάθεια των ολιγαρχικών να προσδώσουν μια επίφαση δημοκρατικής νομιμότητας στην πρωτοβουλία τους αυτή, καθώς συγκάλεσαν ὅλο τον λαό και μίλησαν για ουδετερότητα, προτάσσοντας το συμφέρον του νησιού και τη συμφιλιοτική τους διάθεση. Ωστόσο, η πρώτη καλή εντύπωση αυτής της κίνησης αίρεται στη συνέχεια, καθώς οι ολιγαρχικοί μέσα σε κλίμα ψυχολογικής βίας ανάγκασαν τον λαό να τα δεχτεί (*Ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρώσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην*). Έτσι καταλύεται η ουσία της λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών, δηλαδή η ελευθερία στη λήψη αποφάσεων. Επομένως, η ὅλη αναταραχή που έχει προκληθεί στην Κέρκυρα, στο πλαίσιο της επιρροῆς από τους εμπόλεμους Αθηναίους και Λακεδαιμονίους, πυροδοτεί την πολιτική αυτή φενάκη των ολίγων.

Η διάθεση των ολίγων να αποφύγουν τα χειρότερα και να ελιχθούν διπλωματικά φαίνεται και στη συνέχεια, καθώς στέλνουν πρέσβεις στην Αθήνα, για να εξηγήσουν ὅπως αυτοὶ ἤθελαν τα τεκταινόμενα με τον Πειθία και να προλάβουν αντεπανάσταση από ὅσους είχαν καταφύγει εκεί (*πέμπονσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς πρέσβεις περὶ τε τῶν πεπραγμένων διδάζοντας ὡς ξυνέφερε καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μὴ τις ἐπιστροφή γένηται*).

Το μένος του πολέμου ωστόσο δεν αφήνει ανεπηρέαστους ούτε τους δημοκρατικούς, οι οποίοι προφασίζόμενοι στη συνέχεια (κεφ.75) ὅτι η ἄρνηση των ολιγαρχικών να φύγουν με τον στόλο, φανερώνει κακές προθέσεις, πήγαν στα σπίτια τους, πήραν τα ὅπλα και θα είχαν σκοτώσει ὅσους ἐβρίσκαν, αν ο Νικόστρατος δεν τους εἶχε ἐμποδίσει (*ὁ δῆμος ὀπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοομένων τῇ τοῦ μὴ ζυμπλεῖν ἀπιστία, τὰ τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινὰς οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν*). Η συμπεριφορά αυτή των δημοκρατικών είναι εναρμονισμένη με τις επιταγές του πολέμου, που στόχο ἔχει την επικράτηση και την επιβολή του ισχυροτέρου.

Στο κείμενο Β γίνεται σαφές ὅτι ο πόλεμος αλλοιώνει και τη σκέψη των ανθρώπων. Για να δικαιολογούν τις πράξεις τους, οι ἄνθρωποι αλλοίωσαν τη σημασία των λέξεων, βαφτίζοντας την παράλογη τόλμη ανδρεία, τη σωφροσύνη ανανδρία, την προσωπική διστακτικότητα δειλία, την παραφορά ανδρική αρετή και την τάση να ξεετάζονται ὅλες οι ὁψεις ενός ζητήματος, πρόφαση για

υπεκφυγή. Επίσης, ο έξαλλος αποκτούσε φήμη και ο αντιρρησίας γινόταν ύποπτος. Ακόμα και αυτός που πρόδιδε τα σχέδια του αντιπάλου ήταν σπουδαίος. Η προνοητικότητα ήταν δείγμα αδυναμίας. Γενικότερα όποιος έκανε κακό ήταν άξιος επαίνου. Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, ότι στον πόλεμο η σκέψη των ανθρώπων επηρεάζεται σε τέτοιο βαθμό που δεν μπορούν να διακρίνουν το καλό από το κακό.

Συμπερασματικά, ο πόλεμος μόνο ολέθριες συνέπειες μπορεί να φέρει στους ανθρώπους. Πέρα από τις πιθανές υλικές ζημιές και τις απώλειες, αλλοιώνει τη σκέψη και τον χαρακτήρα τους, κατευθύνοντας τις πράξεις τους. Τους αποκτηνώνει και τους χειραγωγεί, τους κάνει καχύποπτους και επιθετικούς. Αδυνατούν να καταλάβουν ποιο είναι το σωστό και ποιο το λάθος. Τέλος, δοκιμάζει τις μεταξύ τους σχέσεις και αποτελεί πρόσκομμα στον πολιτισμό και στην εξέλιξη μιας κοινωνίας.

B2. 1.Λ, 2.Σ, 3.Λ, 4.Λ, 5.Σ, 6.Λ, 7.Σ, 8.Σ, 9.Σ, 10.Λ

B3 α. πράσσειν: πράξη, πρακτορείο

Δράσαντες :δράση, διαδραστικός

καταπεφευγότας : καταφύγιο, φυγόπονος

Πέμπουσι: πομπώδης, αποδιοπομπαίος

δουλωθείεν: υποδούλωση, δουλικός

β. 1.Ζ, 2.Ι, 3.Α, 4.ΣΤ, 5.Β, 6.Θ, 7.Η, 8.Γ, 9.Δ, 10.Ε

B4 α. λέγης ή συχάσαι καταφύγοιεν, πεπραχότες έστε, έπεπεείκει.

β. ταῦτα, ναυσί(ν), πρεσβευτήν, έπιστροφαι, γνώμας

B5 α.

βέλτιστα: κατηγορούμενο στο υποκείμενο (ταῦτα) του συνδετικού ρήματος εἶη.

πρέβεις : αντικείμενο στο πέμπουσι & υποκείμενο στις μετοχές διδάζοντας και πείσοντας

μηδέν : σύστοιχο αντικείμενο στο απαρέμφατο πράσσειν

τίς: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο υποκείμενο (έπιστροφή) του ρήματος γένηται

β. ως ξυνέφερε : Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση, εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο *ὥς* και δηλώνει υποκειμενική γνώμη, εκφέρεται με οριστική (*ξυνέφερε*), γιατί δηλώνει το πραγματικό και λειτουργεί συντακτικά ως αντικείμενο στη μετοχή διδάζοντας.

ὅσους ἔπεισαν: Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *ὅσους*, εκφέρεται με οριστική (*ἔπεισαν*), καθώς δηλώνει το πραγματικό και λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα κατέθεντο.

γ. ἐπικυρῶσαι: *εἶναι τελικό απαρέμφατο (εξάρτηση από το ἤνάγκασαν)* και το υποκείμενό του *εἶναι* (το εννοούμενο) τους Κερκυραίους (ετεροπροσωπία).